

Richtlijnen beëdigde vertalingen

Opgesteld onder leiding van drs. K.W. Stachowski.

Inhoud

Inleiding.....	2
Definitie “beëdigde vertaling”	2
Brontekst, kopie, origineel.....	2
Papier	2
Lay-out	2
Brontaal, begin en einde.....	3
Beschrijving en informatie	3
Spelfouten, uitleg en commentaar	3
Stempel	3
Stempeltekst	3
Ondertekening	3
Verklaring van de vertaler Slotformule op de beëdigde vertaling.....	3
Aanhechten van de vertaling aan de brontekst.....	4
Afwerken van de vertaling	4
De beëdigde vertaling – toelichting en motivatie van de adviezen.....	4
Beëdigde of gewaarmerkte vertaling?.....	4
Papier	4
Lay-out van de brontekst en de vertaling (doeltekst)	5
Brontekst zo veel mogelijk volgen	5
Vertaalrichting	5
Markering van het slot van de vertaling.....	5
Weergave van niet te vertalen elementen van de brontekst.....	5
Het gebruik van cursieftekst	6
Titels van wetten.....	6
Wetenschappelijke en academische titels.....	6
Vermelding van het aantal pagina's.....	6
Voetteksten.....	7
Copyright van de vertaler	7
Waarschuwing voor het aanbrengen van wijzigingen	7
Voetnoten en commentaar van de vertaler	7
Voorbeelden van verklaring van de vertaler – Slotformule beëdigde vertaling.....	8
Voorbeelden slotformule Nederlands	8
Voorbeelden van slotformule in een vreemde taal.....	8
Het stempel.....	9
Soorten stempels	9
Stempeltekst in de brontaal.....	9
Stempeltekst in de doeltaal/-talen	10
Kleur van het stempel en de handtekening.....	10
Beëdigd vertaler in meer dan twee talen	10
Kopie, origineel of (bron)tekst.....	11

Inleiding

De professionalisering van ons beroep, het streven naar kwaliteit en unificatie, evenals de wens om onze vertalingen beter te beschermen tegen fraude zijn de belangrijkste overwegingen geweest om nieuwe richtlijnen op te stellen.

Als voorloper van de uitgebreide richtlijnen waaraan op dit moment gewerkt wordt, hebt u nu een beknopte versie voor u die het resultaat is van diverse besprekingen met de (rijks)overheid, het bedrijfsleven, notarissen, advocaten en collega-vertalers die door hun werk een ruime ervaring op het gebied van beëdigde vertalingen opgebouwd hebben. Ook is er gekeken naar wat in het buitenland gangbaar is of geadviseerd wordt.

De richtlijnen zijn de weerspiegeling van wat gebruikelijk is in vertalerskringen of als gebruikelijk zou moeten worden verondersteld. Ze zijn geen wet van Meden en Perzen, maar een al te vrije interpretatie van deze richtlijnen of een eigen(zinnige) manier van beëdigen wordt iedereen ontraden. Wij adviseren u dringend deze richtlijnen te gebruiken als een duidelijk houvast in uw werk. Een consequente toepassing houdt ook voor uw cliënten meer duidelijkheid in. Bovendien verwachten wij dat steeds meer vertalers, ook van buiten ons genootschap, deze richtlijnen zullen toepassen waardoor deze richtlijnen tot een standaard verheven worden. Bij niet-naleving van deze bepalingen loopt u in de toekomst kans dat uw beëdigde vertalingen door de opdrachtgevers en gebruikers van de teksten geweigerd worden.

Indien u uitsluitend geïnteresseerd bent in de richtlijnen, dan kunt u volstaan met het lezen van het hierna volgende hoofdstuk. Deze korte, maar krachtige opsomming kunt u ook als geheugensteuntje gebruiken. Hebt u meer toelichting nodig over de werkwijze en de motivatie van de adviezen, dan krijgt u deze in het vervolg van deze uitgave. Voor het leesgemak heeft de auteur gekozen voor de mannelijke vorm (bijvoorbeeld: beëdigd vertaler), ook daar waar vrouwen bedoeld worden.

Definitie “beëdigde vertaling”

Een vertaling die van een handtekening, stempel en een verklaring van de vertaler (ook wel "slotformule" genoemd) is voorzien en aan de brontekst is gehecht, heet een beëdigde vertaling.

Brontekst, kopie, origineel

- Brontekst is het document dat u aan de vertaling vastmaakt.
- Het is niet de taak van de vertaler om te beoordelen of hij te maken heeft met een origineel, kopie of een (gewaarmerkt) afschrift. Bij twijfel moet altijd voor een neutrale aanduiding gekozen worden.

Papier

Gebruik papier van betere kwaliteit, zoals het NGTV-papier met het logo, waarin het wapen van de Nederlandse Staat is afgebeeld, 100 gram in plaats van de standaard 80 grams.

Lay-out

Pas de lay-out van de vertaling zo goed mogelijk aan de brontekst aan.

Brontaal, begin en einde

- Vermeld bovenaan de vertaling uit welke taal u vertaalt.
- Geef duidelijk aan waar de vertaling eindigt.

Beschrijving en informatie

- Gebruik [rechthoekige haakjes] voor de beschrijving van alle elementen die niet vertaald (kunnen) worden.
- Vermeld tussen rechthoekige haakjes alle (korte) informatie.
- Vermeld het totale aantal pagina's van de vertaling of werk de vertaling zo af, dat geen pagina achteraf vervangen kan worden.

Spelfouten, uitleg en commentaar

Corrigeer geen spelfouten in namen en data - plaats eventueel een toelichting in een voetnoot. Plaats eventuele uitleg in voetnoten.

Gebruik commentaar [tussen rechthoekige haakjes], indien u korte, in het oog springende zaken wilt melden.

Stempel

- Gebruik altijd een stempel.
- Rond stempel met het Nederlandse wapen werkt fraude tegen en geeft een professionele indruk.
- Gebruik stempels die een natte of een droge afdruk geven (combinatie van beide stempels is ideaal).
- Gebruik (fraudebestendige) inkt die niet zwart is.

Stempeltekst

- Een Nederlandstalig stempel bevat in ieder geval: de voorletters, achternaam en de toevoeging beëdigd vertaler met vermelding van de ta(a)l(en).
- Een stempel in de doeltaal bevat dezelfde informatie als het Nederlandstalige stempel plus vertaling van Koninkrijk der Nederlanden en de talencombinatie

Ondertekening

Onderteken de vertaling het liefst met een blauwe (vul)pen.

Verklaring van de vertaler | Slotformule op de beëdigde vertaling

- Gebruik het liefst de geadviseerde verklaring van de vertaler.
- Verwerk in de verklaring van de vertaler alle elementen die als minimumeisen vermeld staan.
- Plaats in de verklaring van de vertaler alleen extra informatie indien van wezenlijk belang.
- Vervuil de verklaring van de vertaler niet met overbodige gegevens.
- Plaats de formule aan het einde van de vertaling, liefst op een apart vel.
- Zie verder in dit document enkele voorbeelden voor de slotformule.

Aanhechten van de vertaling aan de brontekst

- Maak de vertaling zodanig vast aan de brontekst dat het één document wordt.
- Zorg ervoor dat de manier van aanhechten te allen tijde fraudebestendig is, dat wil zeggen dat de vertaling en de brontekst niet onzichtbaar gescheiden kunnen worden.
- Gebruik liever geen lak(zegels).

Afwerken van de vertaling

- Parafeer en stempel alle pagina's van de vertaling en de brontekst.
- Zet een handtekening onder de verklaring van de vertaler.
- Plaats het Nederlandstalige stempel onder een vertaling in het Nederlands en gebruik eventueel twee stempels (in het Nederlands en in de doeltaal) op een vertaling in een vreemde taal.

De beëdigde vertaling – toelichting en motivatie van de adviezen

Beëdigde of gewaarmerkte vertaling?

Daar in de Wet beëdigd tolken en vertalers (Wbtv) van 2009 of in de andere bepalingen niets gezegd wordt over het product van de beëdigd vertaler, heerst over de naamgeving enige verwarring. Strikt genomen is het zo, dat een vertaler beëdigd wordt door de rechtbank. Het product van de vertaling zou eigenlijk gewaarmerkte vertaling moeten heten, omdat - taalkundig bekeken - eertijds alleen personen en geen zaken (hier: vertalingen) beëdigd konden worden. Maar steeds vaker wordt in plaats van gewaarmerkte vertaling de term beëdigde vertaling gebezigd.

Het Groot Woordenboek der Nederlandse Taal sanctioneert het gebruik van de woorden beëdiggen en beëdigd als het gaat om zaken:

beëdigd /.../ 2. door een eed bekrachtigd: een beëdigde verklaring, getuigenis beëdiggen /.../ 2. met ede bekrachtigen (Van Dale, 12de druk, 1992, eerste deel, p. 283)

Veel taalgebruikers geven de voorkeur aan *beëdigde vertaling* in plaats van *gewaarmerkte vertaling*. Het woord "waarmerken", waarmee voorheen o.a. de daad van het formele afhandelen van een beëdigde vertaling aangeduid werd, wordt anno 2014 bijna uitsluitend gebruikt voor het van een waarmerk voorzien van een fotokopie, het plaatsen van een apostille, een legalisatie en dergelijke. In de praktijk gebeurt dus het waarmerken steeds vaker door anderen dan vertalers, bijvoorbeeld door ambtenaren van de burgerlijke stand, griffiers enz. Zo krijgt een gewaarmerkte vertaling steeds meer de betekenis van door een waarmerk van een ambtenaar voorziene, al dan niet beëdigde vertaling. Daarom zou een vertaling die voorzien is van een verklaring, een handtekening en een stempel van de vertaler en die aan de brontekst is gehecht, een beëdigde vertaling moeten heten.

Papier

Het papier waarop beëdigde vertalingen afgedrukt worden, moet van goede kwaliteit zijn. Aanbevolen wordt het gebruik van het speciale NGTV-papier dat verkrijgbaar is bij [Joh. Enschedé](http://www.jea.nl) in Amsterdam (Donauweg 8, 1043 AJ Amsterdam, tel. 020-6110102, www.jea.nl).

Het speciale papier mag door de drukker uitsluitend aan NGTV-leden verkocht worden. Bij de bestelling vindt er controle plaats. Men gaat na of de vertaler beëdigd is en of hij lid is van het NGTV.

Door het logo waarin het wapen van Nederland en de naam van ons genootschap afgebeeld zijn, oogt het papier heel professioneel. Soortgelijk papier wordt ook door onder anderen notarissen gebruikt.

Het gebruik van het papier draagt er tevens toe bij dat de uitstraling van de vertaling vergroot wordt: betere kwaliteit papier met een watermerk. Bovendien worden onze klanten door het speciale papier gewezen op het bestaan van het NGTV, waar zij met eventuele vragen of geschillen terecht kunnen.

Lay-out van de brontekst en de vertaling (doeltekst)

De lay-out van de vertaling moet de brontekst zo goed mogelijk benaderen door bij voorbeeld gebruik te maken van verschillende lettertypes en -groottes. Hoewel nauwkeurig overgenomen rubrieken, tabellen en lettertypen heel mooi ogen, is het voldoende om in dit kader twee belangrijke principes van het vertalen in het Nederlands aan te houden. In eerste instantie een vertaling van de tekst van boven naar beneden (een voor de hand liggend principe). Pas als u (ongeveer) op dezelfde hoogte twee of meer rubrieken en/of twee of meer stempels ziet, past u het tweede principe toe: van links naar rechts vertalen. Een juiste en nauwkeurig overgenomen lay-out van de brontekst verdient echter de voorkeur boven een benadering, omdat dat de vertaling overzichtelijk en mooier maakt en de leesbaarheid ervan bevordert.

Brontekst zo veel mogelijk volgen

Een beëdigde vertaling moet controleerbaar zijn. Dit bereikt u niet alleen door de brontekst aan te hechten en dezelfde lay-out aan te houden, maar ook door de tekst van de brontekst zo nauwkeurig en letterlijk mogelijk te volgen zonder uiteraard afbreuk te doen aan de regels van de doeltaal. Een beëdigde vertaling moet een in de doeltaal uitstekend leesbaar stuk zijn, waaruit de aard van het stuk in de brontaal duidelijk blijkt. Een Nederlands testament blijft een aan Nederlands recht onderworpen Nederlands document, ook als het in een andere taal is verwoord. Sterk aanpassen aan de terminologie en opzet van vergelijkbare teksten in de doeltaal is juist bij beëdigde vertalingen niet gewenst.

Vertaalrichting

Het is van belang om de vertaalrichting boven de vertaling te vermelden. Het is voldoende de brontaal te vermelden, aangezien de doeltaal uit de vertaling en de verklaring van de vertaler blijkt. Overbodig, maar uiteraard niet verboden, is de vermelding dat het om een beëdigde vertaling gaat, omdat dat uit de verklaring van de vertaler, het NGTV-papier, de handtekening en het stempel blijkt.

Markering van het slot van de vertaling

In het kader van de fraudebestrijding is het van belang aan te geven waar de vertaling eindigt, zodat er later geen extra vermeldingen door een derde geplaatst kunnen worden.

Een eenvoudige manier om het einde van de vertaling aan te geven, kan een volgende combinatie zijn:

einde van de vertaling*

Weergave van niet te vertalen elementen van de brontekst

Enkele voorbeelden van elementen van de brontekst die niet vertaald (kunnen) worden: een logo, wapen van een land, vorm van een stempel e.d. Deze elementen moeten op een duidelijke manier weergegeven worden. Een weergave (beschrijving) moet duidelijk als weergave herkenbaar zijn en niet de indruk wekken alsof ze deel uitmaakt van de brontekst. Daarom is het van belang de

weergave grafisch te benadrukken door rechthoekige haakjes en bij voorkeur een kleiner lettergrootte en een ander lettertype te gebruiken.

Enkele voorbeelden:

[wapen van de Verenigde Staten van Amerika]

[stempel met opschrift:]

[rond stempel met het wapen van de Poolse Staat in het midden met rondom het opschrift:]

[Het ter vertaling aangeboden stuk is zeer slecht leesbaar.]

[met de hand gemaakte aantekening:]

[handtekening]

[afdruk van een reliëfstempel met inscriptie:]

[zegel met opdruk:]

[zegels afgestempeld]

Tussen de rechthoekige haakjes kunt u voorts alle (korte) informatie kwijt die van belang is voor de vertaling. Indien bijvoorbeeld een vlek de leesbaarheid van een document bemoeilijkt, kunt u daar nota van maken [tussen rechthoekige haakjes].

Het gebruik van cursieftekst

Cursief dient voorbehouden te blijven aan elementen (eigennamen, titels van wetten, namen van rechtbanken e.d.) die niet vertaald (kunnen/mogen) worden of die naast een vertaling ook in het origineel vermeld dienen te worden.

Titels van wetten

De Engelse vertaling van de Nederlandse zin "Gezien artikel 7 van de Rijkswet op het Nederlandschap" zou er als volgt moeten uit zien: "In view of Article 7 of the Netherlands Nationality Act [*Rijkswet op het Nederlandschap*]". **Het is van wezenlijk belang om dat soort eigennamen ook in niet-vertaalde vorm te vermelden**, aangezien de lezer van de voorbeeldzin naar de oorspronkelijke, authentieke wet verwezen dient te worden. Zelfs indien de aangehaalde wetsaanduiding gewoonlijk voor de bewuste wet gebruikt wordt, wil het nog niet zeggen dat de eventueel vertaalde wettekst rechtsgeldigheid heeft. Bij minder courante talen is de vermelding van originele namen nog belangrijker, omdat voor de aanduiding van zelfs zulke belangrijke wetten als die op de Nederlandse nationaliteit, verschillende vertalingen in omloop zijn.

Wil men misverstanden voorkomen, dan moet men alle relevante namen en aanduidingen ook in hun originele vorm, cursief en tussen rechthoekige haakjes, vermelden.

Wetenschappelijke en academische titels

Wetenschappelijke en academische titels mogen zelfs niet vertaald worden, omdat daardoor de indruk gewekt wordt dat de houder van de vertaalde titel doctorandus in Nederland afgestudeerd is, terwijl hij zijn titel in het buitenland behaald heeft. Ook hiervoor is het cursief een uitstekende manier om de lezer op iets bijzonders opmerkzaam te maken.

Vermelding van het aantal pagina's

De vertaling hoeft niet zo precies aan de brontekst te voldoen dat zelfs het aantal pagina's van de bron- en doelttekst met elkaar overeenstemt. Uiteraard is er niets op tegen om pagina per pagina te vertalen en deze indeling ook in de vertaling aan te houden, maar dit is vaak onmogelijk en vergt te veel van een vertaler - er kunnen namelijk opvallend korte pagina's ontstaan, terwijl elders een pagina uit de brontekst anderhalve pagina in de vertaling beslaat.

Het is wel aan te bevelen **alle pagina's van de vertaling te nummeren** en op de laatste pagina het totale aantal pagina's te vermelden, bijv. met de functie “paginanummering” in MS Word. Op de laatste pagina verschijnt dan automatisch de tekst “*pagina 10 van 10*”. Als u handelt zoals in het hoofdstuk *Afwerken van de vertaling*, dan is de vermelding van het aantal pagina's niet strikt noodzakelijk, maar een dergelijke vermelding wordt ten sterkste aanbevolen.

Voetteksten

In teksten die op iedere (of eventueel alleen op de eerste) pagina van de vertaling terugkomen, kunnen de volgende elementen verwerkt worden:

Copyright van de vertaler

Iedere vertaling geniet van rechtswege auteursrechtelijke bescherming als vertaling. Sommigen onderstrepen dat door een voettekst in de vertaling te plaatsen met de vermelding Copyright drs. A.B.C. Jansen-Pietersen of © A.B.C. Jansen-Pietersen, met eventueel een toevoeging van de datum en plaats van de beëdiging. Daardoor krijgt een vertaling meer cachet en de gebruiker ervan wordt erop gewezen dat hij met de vertaling niet alles mag doen. Iedere wijziging of aanvulling maakt een beëdigde vertaling, overigens ook wanneer het copyright niet expliciet vermeld wordt, ongeldig als beëdigde vertaling.

Waarschuwing voor het aanbrengen van wijzigingen

Veel afnemers van ons werk brengen achteraf wijzigingen in de brontekst of in de vertaling aan. Voor deze wijzigingen en aanvullingen kunnen wij mogelijk aansprakelijk gesteld worden. Daarom verdient het aanbeveling in de voettekst de volgende informatie te plaatsen, liefst in een in het oog springend kader:

<p><i>Het eigenmachtig aanbrengen van wijzigingen of aanvullingen in de brontekst of in de vertaling is niet toegestaan en maakt deze documenten ongeldig. Het vervalsen en het gebruik maken van vervalste documenten is strafbaar.</i></p>
--

Voetnoten en commentaar van de vertaler

Soms is het noodzakelijk een toelichting te geven bij de vertaling van een term of bij geconstateerde fouten. De beste en minst opvallende manier van een dergelijke ingreep in de doelttekst is het plaatsen van een voetnoot. In een voetnoot kunt u bijvoorbeeld melding maken dat een achternaam vermoedelijk verkeerd gespeld is als de fout voor de hand ligt, bijvoorbeeld een typefout. Het is bij vertalingen van akten niet toegestaan uit eigen beweging verbeteringen van de in de brontekst foutieve spelling van eigennamen, data e.d. in de doelttekst aan te brengen. De foutieve vorm dient overgenomen te worden met eventueel een toelichting die in de voetnoot geplaatst wordt en waarin vermeld wordt waarom de vertaler meent een fout geconstateerd te hebben. Een fout in de spelling van de achternaam kan bijvoorbeeld uit andere documenten blijken, waar de naam wel juist gespeld is.

In voetnoten kunt u ook eventuele termen toelichten die bij de ontvanger van de tekst als onbekend of voor diverse uitleg vatbaar verondersteld mogen worden. Alle voetnoten dienen aan het einde gekenmerkt te worden door middel van: [noot vertaler + voorletters en eerste letter van de achternaam]. Ze moeten bovendien geparafeerd worden. Soms is het gemakkelijker en overzichtelijker om voetnoten te vervangen door commentaar van de vertaler.

Commentaar plaatst u daar waar u iets opvallends ziet. Als bijvoorbeeld een rubriek niet ingevuld is en niet door middel van streepjes of anderszins ongeldig is gemaakt voor latere invullingen, kunt u dat het beste aangeven door middel van [niet ingevuld]. Op deze manier voorkomt u fraude met uw vertaling. Als u niets zou vermelden, dan zou later door iemand die te kwader trouw handelt, alsnog

iets ingevuld kunnen worden. Grafisch geeft u het commentaar net zo weer als dat bij beschrijving van het document het geval is, dus [tussen rechthoekige haakjes].

Er wordt geadviseerd om bovenaan de vertaling, tussen vierkante haakjes, opmerkingen van algemene aard te plaatsen die betrekking hebben op de gehele vertaling of de brontekst. Te denken valt aan de volgende opmerkingen:

[De brontekst is in heel gebrekkig/onduidelijk Chinees/Arabisch/Engels gesteld.]

[Vertaald zijn uitsluitend de ingevulde rubrieken.]

Indien een bepaalde brontekst slechts op sommige plaatsen gebrekkig of onduidelijk is, dan is het beter om op die bewuste plek een opmerking te plaatsen, zoals:

[het gezegde ontbreekt]

[zin is niet afgemaakt]

[stijl onduidelijk]

Indien de beschrijving te veel ruimte in beslag zou nemen, kunt u een voetnoot gebruiken. Gebruik commentaar en voetnoten met mate. Constateert u bijvoorbeeld spelfouten die geen invloed hebben op het tekstbegrip, dan hoeft u er geen melding van te maken. Komt u echter een (spel)fout tegen die wezenlijk is voor de interpretatie, dan maakt u er uiteraard melding van. Commentaar van de vertaler dient ervoor om korte, in het oog springende zaken te melden. Voetnoten zijn in het bijzonder geschikt om specifiekere uitleg te geven. Een ander verschil: voetnoten worden in de vertalerspraktijk geparafeerd en het commentaar niet.

Voorbeelden van verklaring van de vertaler – Slotformule beëdigde vertaling

Voorbeelden slotformule Nederlands

Ik, (volledige naam), vertaler voor de (...) taal en beëdigd bij de Rechtbank te A., verklaar hierbij dat het aangehechte document een getrouwe en nauwkeurige vertaling is van het oorspronkelijke document.

Plaats, datum

(Stempel met handtekening erdoorheen)

Ondergetekende, drs. J(an) P(ieter) Vertalerszoon, beëdigd als vertaler voor de ... taal door de Arrondissementsrechtbank te A. (onder rekestnummer 12345, Wbvtv nummer 6789) verklaart hierbij, dat de door hem vervaardigde vertaling volledig is en inhoudelijk naar zijn beste vermogen overeenstemt met de brontekst [in plaats van "brontekst" eventueel de naam van het document vermelden] die aan de onderhavige vertaling aangehecht is en voorzien is van zijn paraaf en zijn stempel.

Plaats, datum

Stempel met handtekening erdoorheen

door mij, (volledige naam), bij de Arrondissementsrechtbank te A. beëdigd vertaler voor de talen (taal) en (Nederlands), gewaarmerkt als zijnde een getrouwe en nauwkeurige vertaling van de (aangehechte kopie van) een document uit de ... taal in de Nederlandse taal.

Plaats, datum

Stempel met handtekening erdoorheen

Voorbeelden van slotformule in een vreemde taal

drs. A.B.V. Jansen, traducteur assermenté pour la langue française et neerlandaise près le Tribunal de Grande Instance d'Arnhem, Royaume des Pays-Bas, (eventueel woonplaats) Ede

*Certifiée comme traduction fidèle et intégrale du document ci-joint en néerlandais.
Drs. A.B.V. Jansen, traducteur assermenté pour la langue française, près le Tribunal de Grande Instance d'Arnhem, Royaume des Pays-Bas.*

M.A.D. Interpreter, sworn translator in (the English and) Dutch language(s), (eventueel) residing in Leiden, (sworn in at the District Court of Amsterdam)

Certified a true and accurate translation of the attached document in Dutch. M.A.D. Interpreter, sworn translator for the English and Dutch language, sworn in at the District Court of Amsterdam. Ede, the Netherlands, 14 August 2014.

De plaats van beëdiging is niet alleen van belang voor vertalingen die naar het buitenland gaan. Ook een Nederlandse cliënt is ermee gediend als ergens in de vertaling deze plaats vermeld wordt, zodat hij eventueel zelf een apostille of legalisatie van uw handtekening kan halen. Een actuele lijst van landen die de apostille accepteren, is bij iedere rechtbank verkrijgbaar. Voor de niet in die lijst genoemde landen is een legalisatie vereist. Het voordeel van de vermelding van de plaats van beëdiging is bovendien ook dat de cliënt kan controleren of u inderdaad voor de talen die u opgeeft, beëdigd bent.

Het stempel

Hoewel het gebruik van stempels door beëdigde vertalers nergens wettelijk vastgelegd is, komt het in de praktijk voor dat vertalers altijd een stempel hebben, aangezien veel Nederlandse cliënten en de meeste landen geen vertaling zonder stempel accepteren. Bovendien oogt een beëdigde vertaling zonder stempel niet professioneel. Geadviseerd wordt een rond stempel met het Nederlandse wapen te laten maken, zoals in het notariaat gebruikelijk.

Het stempel dient uitsluitend voor het afwerken van beëdigde vertalingen. Het gebruik van een dergelijk stempel voor reclamedoelinden, brieven, rekeningen e.d. ontnemt het stempel zijn waarde en dient afgekeurd te worden.

Soorten stempels

Stempels kunnen grofweg in twee soorten onderverdeeld worden:

- stempels die een natte afdruk geven (inktstempels)
- stempels die een droge afdruk geven (zogenoemde blinddrukstempels, reliëfstempels of droogstempels)

Beide stempels kunnen onafhankelijk of in combinatie met elkaar gebruikt worden. Overweegt u de aanschaf van slechts een stempel, dan kunt u het beste een rond inktstempel kopen, omdat dat de meest gangbare soort is, ook in het buitenland. Zeer aanbevelenswaardig zijn de bovengenoemde reliëfstempels, omdat ze een afdruk geven die bij het kopiëren onzichtbaar wordt. Behalve de genoemde stempels zijn er nog lakstempels waarmee afdrukken in een warme laklaag gemaakt kunnen worden, maar het gebruik daarvan wordt ontraden.

Stempeltekst in de brontaal

In de rand van het in het Nederlands gestelde stempel vermeldt u uw niet-vertaalde titel, uw voorletters of de voluit geschreven voornamen en uw achternaam. Voorts dient de volgende toevoeging geplaatst te worden: "beëdigd vertaler" (of: beëdigd vertaalster) en de talen waarin u

beëdigd bent. De vermelding van het Nederlands - als een van de talen - in een Nederlandstalig stempel is niet noodzakelijk en zal gewoonlijk achterwege blijven vanwege de beperkte ruimte die in de rand van een stempel tot de beschikking staat. In het stempel hoort geen telefoonnummer en geen adres. De titel beëdigd vertaler kan - indien er in de rand van het stempel voldoende ruimte is - eventueel ook in andere talen vermeld worden, waarin/waaruit u vertaalt, maar het verdient aanbeveling een apart stempel te laten maken met een tekst in uw doelta(a)l(en). Dit, omdat sommige landen bepaalde eisen (kunnen) stellen met betrekking tot de informatie die een stempel van een beëdigd vertaler moet bevatten.

Voorbeelden van een Nederlandse tekst:

drs. A.B.C. Jansen, beëdigd vertaler Frans (indien u in Nederland de titel drs. behaald hebt)

M.A.D. Interpreter, B.A., beëdigd vertaler Engels (indien u de titel B.A. in het buitenland behaald hebt aan een instelling die de titel Bachelor of Arts verleent)

Stempeltekst in de doeltaal/-talen

De kortste tekst die in een niet-Nederlands stempel vermeld moet worden, komt overeen met de tekst die in een Nederlands stempel vermeld wordt, zij het dat de titel beëdigd vertaler in de doeltaal vermeld moet worden. Deze tekst kan uitsluitend vermeld worden, indien u een rond stempel met het Nederlandse staatswapen gebruikt dat bovendien door uw "doelland" geaccepteerd wordt.

In alle overige gevallen en indien uw "doelland" geen rond stempel met het Nederlandse staatswapen in combinatie met een in een andere taal dan het Nederlands gestelde tekst accepteert zult u over het algemeen als hierna beschreven moeten handelen. In het niet-Nederlandse stempel vermeldt u in ieder geval de vertaalde, officiële naam van het land in welk u beëdigd werd - in ons geval zal dat meestal (de vertaling van de naam van) het Koninkrijk der Nederlanden zijn. Daarvoor plaatst u uw niet-vertaalde titel, liefst de volledige voornamen (voorletters mogen gebruikt worden, mits uw "doelland" dat accepteert), uw achternaam en de vertaling van de titel "beëdigd vertaler". Na de vertaalde titel "beëdigd vertaler" plaatst u ook de talencombinatie waarin u beëdigd bent.

Het Nederlands dient expliciet vermeld te worden, omdat juist deze taal bij vertalingen in een vreemde taal het belangrijkste is. Eventueel kan ook de woonplaats en de plaats van beëdiging vermeld worden.

Kleur van het stempel en de handtekening

Zorg ervoor dat de inkt een andere kleur dan zwart heeft. De meeste vertalers gebruiken blauwe of paarse inkt. Bij een zwart stempel is een fotokopie niet te onderscheiden van de originele vertaling, wat vervalsing door derden vergemakkelijkt. Plaats uw stempel overigens altijd over een (klein) deel van uw handtekening, zodat de mogelijkheid van fraude met stempels (wegwerken van uw stempel en het plaatsen van een ander) verkleind wordt. Ook de handtekening moet als een originele handtekening herkenbaar zijn. Daarom is ook hier een zwarte handtekening af te raden. Ideaal is een handtekening die met een blauwe vulpen is gezet. Een blauwe vulpen kan zelfs op een kleurenkopie niet vervalst worden, omdat een echte handtekening die met een blauwe vulpen geplaatst is, altijd door middel van een waterproef van een vervalste/gekopieerde handtekening is te onderscheiden.

Beëdigd vertaler in meer dan twee talen.

Indien u in en uit meer dan twee talen vertaalt, moet u voor iedere doeltaal een apart stempel hebben, waarvan de tekst in die doeltaal vermeld wordt. Indien u in Nederland beëdigd bent en/of hier te lande uw domicilie hebt, mag u over het algemeen in het stempel dat gesteld is in een vreemde taal geen afbeelding van het wapen plaatsen van een vreemde mogendheid. Het stempel in een vreemde taal mag eenvoudig zijn, omdat u het bijna altijd in combinatie met het ronde stempel gebruikt dat voorzien is van het Nederlandse staatswapen.

Kopie, origineel of (bron)tekst

Het is niet de taak van de vertaler om - ten behoeve van de verklaring van de vertaler - te beoordelen of hij te maken heeft met een origineel, kopie of een (gewaarmerkt) afschrift. Door gebruik te maken van moderne reproductietechnieken kan een kopie sprekend op een origineel lijken. Omgekeerd kan een document dat aan een kopie doet denken juist het enige origineel zijn. En bovendien kan ieder stuk dat aan de vertaler aangeboden wordt, door hem als het origineel beschouwd worden.

Om het werk van de vertaler te vergemakkelijken, is het praktischer om - ten behoeve van de verklaring van de vertaler - het onderscheid kopie/origineel/afschrift te verlaten en te spreken over brontekst. De term brontekst is heel neutraal en kan zowel gelden voor een origineel als voor een kopie of afschrift. In plaats van brontekst kan eventueel een andere neutrale term gebruikt worden, zoals tekst of document. Vertalingen die voor het buitenland bestemd zijn, moeten soms wel aan een origineel of een (door de notaris) gewaarmerkt afschrift aangehecht worden. Maar zelfs in dit geval is de vertaler niet degene die moet en mag beoordelen of hij met een origineel te maken heeft. Wel is het zo dat de vertaler de cliënt erop zou moeten wijzen dat een land uitsluitend originelen van bepaalde documenten accepteert. Ten behoeve van de verklaring van de vertaler biedt een algemene aanduiding van de brontekst, zoals boven voorgesteld, altijd meer zekerheid. Een professionele vertaler dient op de hoogte te zijn van de regelingen die in Nederland en in zijn "doellanden" gelden. Deze informatie kan verkregen worden bij ministeries, ambassades en andere (overheids)instellingen.